

Erik Thornström, 08-677 27 08

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till: li.bb@regeringskansliet.se.

Remiss av Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige vill framhålla att klimatvärderingen av byggnader behöver ta utgångspunkt i principen om att förorenaren betalar och end-of-waste"-kriterierna när man bestämmer emissionsfaktorn för fjärrvärme i klimatvärderingen och klimatdatabasen. Detta för att skapa korrekta incitament både i avfallssystemet och i energisystemet.

Energiföretagen tillstyrker att Boverket får i uppdrag att ta fram referensvärden avseende klimatpåverkan från byggnader vid ombyggnation. Vi föreslår att en utgångspunkt ska vara att principen om att förorenaren ska betala ska tillämpas i detta arbete. Vi vill också påtala att det är angeläget att arbetet med att utveckla klimatdeklarationer för byggnader samordnas med genomförandet av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) där utredningar genomförs bland annat om klimatkomponenten i energideklarationerna.

Energiföretagen tillstyrker i allt väsentligt Boverkets övriga förslag att utveckla information och vägledning för att ge förutsättningar för ett mer cirkulärt byggande och förvaltning, samordning av datahantering samt att reglerna för kontrollplaner förtydligas gällande resurshushållning.

Inledning

Energiföretagen Sverige bejakar åtgärder för att främja utvecklingen mot en mer cirkulär bygg- och fastighetssektor. Övergripande anser vi att en omställning till en mer cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn också behöver vara en integrerad del av omställningen till ett mer hållbart energisystem. Styrmedel och åtgärder som tas fram behöver därför integrera resurseffektiv användning av både byggmaterial och energi.

Vi bejakar att åtgärder fokuseras på de övre stegen i EU:s avfallshierarki med att minimera avfall genom att förebygga uppkomst av avfall, att återanvända/återbruka och ökad materialåtervinning. Men det är samtidigt viktigt att konstatera att energiåtervinning och avfallsbehandling med avfallsförbränning i dag är den främsta metoden för att hantera det avfall som uppkommer i bygg- och fastighetssektorn. I dag finns 37 svenska avfallsförbränningsanläggningar som årligen genererar ca 18 TWh el, värme och kyla och som därmed har en viktig roll i både avfalls- och energisystemen. Avfallsförbränning kan även framgent förväntas vara den primära avfallsbehandlingsmetoden för avfallet från bygg- och fastighetssektorn där det saknas förutsättningar för kostnadseffektiv materialåtervinning. Sverige har också goda förutsättningar att ta tillvara på den värme som produceras genom välutbyggda fjärrvärme- och fjärrkylanät, vilket leder till en högre resurseffektivitet än i många andra EU-länder med liten utbyggnad av fjärrvärmenät.

Klimatvärderingen av byggnader behöver ta utgångspunkt i principen om att förorenaren betalar

Ett av de centrala ramverken för klimatvärdering av byggnader är det reviderade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD). Enligt EU-direktivet ska standarden EN 15978 användas för beräkning av en byggnads klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Beräkningen är uppdelad i moduler: Bygghas (modul A1-A5), driftfas (modul B1-B7) och rivningsfas (modul C1-C4).

Avfall uppkommer på byggarbetsplatsen vid uppförandet, vid renoveringar och när byggnaden rivs. Detta är avfall som byggherren har rådighet att påverka. I sammanhanget är det viktigt att skilja mellan "produkt" och "avfall". Produkter, i detta fall byggprodukter, har miljöegenskaper och alla produkter blir förr eller senare ett avfall som måste tas omhand. Den klimatpåverkan som uppkommer i avfallsfasen tillskrivs produkten. Med utgångspunkt i de så kallade "end-of-waste"-kriterierna som finns beskrivna i EN-15978 standarden avgörs hur långt avfallsfasen för en byggprodukt sträcker sig. När det gäller avfallsförbränning innebär "end-of-waste"-kriterierna att avfallsfasen, så länge avfallslämnaren betalar för att bli av med avfallet, slutar efter själva förbränningen.

Det innebär att klimatpåverkan från förbränningen tillskrivs den aktuella byggnaden. Detta gör att avfall som lämnas till förbränning resulterar i högre klimatpåverkan för byggnaden än avfall som lämnas för återbruk eller materialåtervinning, vilket innebär att byggherren ges incitament att hitta bättre behandlingsmetoder än förbränning. Detta ligger också i linje med *principen om förorenaren som betalar* (Polluter Pays Principle), som innebär att den aktör som orsakar ett avfalls uppkomst också är ansvarig för att avfallet tas omhand på ett miljörätt sätt. Genom att tillämpa *Polluter Pays Principle* i kombination med "end-of-waste"-kriterierna skapas korrekta incitament både i avfallssystemet och i energisystemet.

Mängden avfall som lämnas till förbränning kan minska genom att minska mängden avfall som uppkommer på byggarbetsplatsen, och genom att välja byggmaterial som går att återbruka eller materialåtervinna den dag byggnaden

rivs och byggmaterialet blir ett avfall. Energin i avfall som förbränns återvinns framför allt som fjärrvärme och används för uppvärmning av byggnader.

Restvärme från avfallsförbränning som används som fjärrvärme belastas i Boverkets klimatdatabas med de fossila utsläppen från förbränningen. Detta strider mot Polluter Pays Principle och "end-of-waste"-kriterierna som beskrivs ovan. Energiföretagen anser att det är centralt att klimatvärderingen ändras så att utsläppen från avfallsförbränning hänförs till den byggnad där avfallet uppkommer och inte till den byggnad som använder den energi som alstras vid förbränningen, dvs. Boverket måste tillämpa Polluter Pays Principle och "end-of-waste"-kriterierna när man bestämmer emissionsfaktorn för fjärrvärme i klimatdatabasen. Med andra ord, Boverket ska helt enkelt följa standarden EN 15978 som EPBD hänvisar till. Detta är också i överensstämmelse med att avfallsförbränningsanläggningar kategoriseras som spillvärmekälla i bilaga X i det reviderade direktivet om energieffektivitet ((EU) 2023/1791).

Synpunkter på Förslag 1 – Utveckling av information och vägledning

Vi tillstyrker att Boverkets förslag att utveckla information och vägledning för att ge förutsättningar för ett mer cirkulärt byggande och förvaltning. Det finns bland annat ett stort behov av att informera om de kommande förändringarna som kopplar till nya energi- och klimatdeklarationskrav som följer av det reviderade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda.

Synpunkter på Förslag 2 – Utveckling av klimatdeklarationer

Vi tillstyrker att Boverket får i uppdrag att ta fram referensvärden avseende klimatpåverkan från byggnader vid ombyggnation. Vi föreslår att en utgångspunkt ska vara att principen om att förorenaren ska betala i detta arbete, i enlighet med vad vi anför ovan. Vi vill också påtala att det är angeläget att arbetet med att utveckla klimatdeklarationer för byggnader samordnas med genomförandet av EU-direktivet om byggnaders energiprestanda där utredningar genomförs bland annat om klimatkomponenten i energideklarationerna. Även EU-kommissionens pågående arbete med att ta fram en delegerad akt med mer detaljerade regler behöver beaktas. Också uppdraget till Boverket att ta fram underlag till den nationella byggnadsrenoveringsplanen enligt direktivet om byggnaders energiprestanda är viktigt i detta sammanhang där renoveringskraven behöver balanseras utifrån klimatnytta och resursåtgång.

Synpunkter på förslag 3 – Digitaliseringsförslag

Vi tillstyrker att data i Boverkets befintliga och framtida IT-system vad gäller till exempel klimatdeklarationer, renoveringspass, energideklarationer ska lagras strukturerat och samordnat så att det går att kombinera data vid databassökningar.

Synpunkter på förslag 4 Resurshushållningsplan

Vi tillstyrker att reglerna om kontrollplan förtydligas genom att den delas upp i två separata bestämmelser för att underlätta tillämpningen och efterlevnaden av

kraven. Med en uppdelning av de uppgifter som anknyter till tekniska egenskapskrav respektive de uppgifter som syftar till att ge förutsättningar för återbruk, återvinning och avfallshantering i en separat bestämmelse blir detta lättillgängligare regelverk.

Sara Emanuelsson

Enhetschef Politik och samhälle

Erik Thornström

Ansvarig, skatter, styrmedel,
energianvändning och resurseffektivitet